

Vergide ilahi adalet

Üniversite yıllarında bizlere vergilemede iki önemli ilkenin, vergide adalet ve eşitlik olduğu öğretilmişti. Gelirlerin vergilenmesinde yatay ve dikey

Cihat
CETINKAYA

adalet sağlanması çağdaş vergiciliğin en önemli hedeflerinden birisidir. Verginin sosyal yönü gelir dağılımında da adalet temin etmektir. Bu nedenle vergi oranları saptanırken son yıllardaki söylenen ile, çok kazananın çok, az kazananın az vergi alınması gerekir. Ancak, Türkiye'de kevgire dönmüş sistem sayesinde çok ka-

zananlara tanınan muafiyet ve istisnaların sonucu olarak, çok kazananın az, az kazananın çok vergi alınır, hale gelmiştir.

Bunun birinci sebebi vergi dilimlerinin birbirine yakın olması ve ilk dilimin, Gelir Vergisi'nde yüzde 25'den başlamasıdır. Ayrıca yüzde 55'e varan kademeli oranın, kademeler arasındaki yakınlık nedeniyle az kazananlara vergi yükü daha fazladır.

Kurumlar Vergisi açısından hadiseyi baktığımızda ise, yüzde 25 olarak belirlenen esas oran stopaj uygulamaları nedeniyle yüzde 45 oranını aşmaktadır. Net kazancının yüzde 50'ye yakın kısmını vergi olarak ödeyen, ödediği verginin de yüzde 70'i oranında geçici vergi ödemek durumunda olan, Kurumlar Vergisi mükelleflerinin vergi yükleri yüzde 75'i aşmaktadır.

ENFLASYON YÜKÜ

Böyle bir vergi yükü altında sanayici ve işadamlarının yatırım yapmalarını, istihdan yaratmalarını beklemek hayalden öte bir şey değildir. İkinci olarak vergileme de adalet sağlanması için devletin işadamları, girişimciler ve hür teşebbüs sahiplerinin üzerindeki enflasyon vergisini kaldırması gerekir. Bu da ancak enflasyon muhasebesinin sisteme sokulması ile mümkündür.

Enflasyonun üç haneli rakamlara ulaştığı ortamlarda mükelleflerin vergi kaçırmanın dışında bir seçeneği hemen hemen kalmamaktadır.

DEVLETİN GELECEĞİ İÇİN

Vergileme de adaletin temini devlete olan güven açısından son derece önemlidir. Bu nedenle kayıt dışı ekonominin kavranamadığı ve kontrol altına alınamadığı bir ortamda, vatandaşın devlete güvencesini beklemek ve istemek hayal olacaktır.

Kayıt dışı ekonominin kayıt içi ekonomiyi geçtiği durumlarda vatandaş ödediği vergilerin nereye gittiğini sorarken, vergi ödemeyen kesiminin hiç bir yaptırıma uğramadığını gördüğünde, sıkıntıya düşmektedir. Ve güdümsel olarak kendisinde, vergiden kaçırmanın yollarını aramaktadır.

Son olarak belirlemek gerekirken vergi idaresinin yeniden yapılandırılması ve daha mobil bir sistemin kurulması, vergilemede ve buna paralel olarak vergi kayıp ve kaçırmanın önlemede son derece önemlidir.

MAKİNELEŞMİŞ BİR İDARE

Bu nedenle daha bağımsız ve elektronik boyutlarda makineleşmiş bir gelir idaresine ihtiyaç vardır. İlahi adalet belki yeryüzünde dağıtılamaz ve sağlanamaz, ancak devletin vatandaşın cebine elini sokarak aldığı vergilerde, adil olması son derece önemlidir. Tanrı insanlar arasında nasıl ki ayırım yapmıyor ise, devletinde vergi mükelleflerine karşı ayırım yaratmayan ve herkese aynı mesafede duran adil bir vergi sistemi uygulaması mecburiyeti vardır.

Vergide ilahi adalet sadece vergi saklamakla sağlanamaz.

Verginin herkesin ödeme gücüne göre alınması, vergilemede adaletin gerçekleşmesinde en önemli husustur